

MEANNUDANNJUOLGGÁDUSAT ohcamiidda opmodatvearu maŋjedit, vuolidit ja luvvet (ettergivelse).

Mearriduvvon ovdagottečoahkkimis 24.6.2020, ášši 12/20

Opmodatvearroláhka addá ovdagoddái válldi vuolidit dahje luvvet opmodatvearu. Láhka addá válldi hálddahussii dohkkehit máksin maŋjideami.

Čujuhuvvo:

- Opmodatvearroláhkii §§ 25 ja §§28
- KS opmodatvearroforuma bagadeaddjái opmodatvearu maŋjideami, vuolideami ja luvvema birra.
- Suohkastivrra mearrádussii ášši 16/20- Doarjja fitnodagaide Guovdageainnus koronadili oktavuodas.
- Heahtedillepáhkka ealáhusaide Guovdageainnus, KST 16/20 (njuolggádusat)

Opmodatvearroláhka § 28:

“Gjer særlege grunnar at det kom til å verta sær s urimeleg om heile eignedomsskatten vart innkravd, kan skatten setjast ned eller ettergjevast av formannskapet.”

“Dát addá erenoamáš akkáid ahte sáhtta šaddat erenoamáš govtttoheapme jus olles opmodatvearru sisagáibiduvvo, ovdagoddi sáhtta vearu vuolidit dahje luvvet.”

Eiseválddi ii sáhte delegeret eará orgánaide, ovdagoddi sáhtta mearridit áššeovddidusa ja árvalusevttohusa vuodul.

Suohkan sáhtta erenoamáš dilálašvuodain hilgut dahje luvvet opmodatvearu, jfr. Esl § 28.

Vearu sáhtta vuolidit dahje luvvet ollislaččat dahje belohahkii.

Vearromáksis (skatteyster) ii leat gáibádus oažžut vuoládusa dahje luvvema. Ovdagoddi galgá meannudit oktagaslaččat vejolaš ohcamiid.

Opmodatvearu vuoládusa/luvvema galgá mearridit konkthehta juohke eankil oktavuodas, ii leat vejolaš dán paragrafa vuodul dahkat obbalaš mearrádusa buot vearromáksiide (skatteyster).

Eaktun lea ahte sisagáibideapmái orro earenoamáš vuoigatmeahttun vearromáksiide (skatteyster). Lea garra eaktu ja lea dušše guoskevaš spiehkastagat. Galgá leat olu ovdal go vearromáksi deavdá láhka gáibádusaid mat gusket opmpdatvearu vuolit dahje luvvet.

Ovttalárganvuohtaprinsihppa lea vearrorievttis hui dehálaš prinsihppa, nu gohčoduvvon dábalaš riekteprinsihppa.

Čuovvovaš suorggit berrejit árvoštallojuvvot

1. Sivat vuoigatmeahttunvuhti

Sáhttet leat mánja siva ahte vearromáksi šaddá váttis dillái, mii sáhtta dagahit “eremoamáš vuoigatmeahttumin” gáibidit ollislaččat opmodatvearu.

Vearromáksi ferte juohke dáhpáhusa duođaštit manin son oaivvilda ahte šaddá “eremoamáš vuoigatmeahttumin” máksit opmodatvearu.

Ii leat vejolaš mearridit makkárga bistevas ákkaid mat sáhttet leat “eremoamáš vuoigatmeahttumin” go dat lea ohcci oppalaš opmodaga ja sisabođu vuđul, ja movt dát siva lea dagahan su vejolašvuodá

máksit ollislaš opmodatvearu áigodagas.

Ovdamearkkat:

a)Ekonomiija: Válđoáššin de ii galgga opmodatvearomáksi vearronávccas ja ekonomijas mihkkige dadjamušai opmodatvearro meroštallamii, muhto erenoamáš dáhpáhusain sáhtta leat vuoiggameahtun gáibidit vearu máksit, omd. jus vearromáksis lea unnun sisaboahu ja lassin ii leat opmodat mainna máksá opmodatvearu, nugo buocalmasvuođa, lihkohisvuođa, bistevaš lámisvuođa dahje sullasaš dili dihte.

Jus vearromáksis lea opmodat mii sáhtta atnot vearromáksimii de ii leat ollašuvan eaktu vuolidit/luvvet vearu.

Opmodaga haga lea dát vuorddekeahces dáhpáhus ja dás ferte árvvoštallot ahte sáhtá go opmodatvearu vuolidit dahje luvvet, muhto dávjá sáhtta leat doarvái oažžut manjedit máksima.

Departementa cealká ahte vuosttaš eaktun lea ahte vearromáksis lea unnán sisaboahu buozalmasvuođa geažil ja vel ahte ii leat opmodat.

b) Jápmín: Jápmima geažil lea lunddolaš ahte máksin manjduvvo, dassái go “dødsbo” lea bajás dahkon. Eaktun vuolidit/luvvet vearu ii leat dábalaččat vuodđun dás.

c) Pensionista: Pensionisttat ja maiddái unnimuspensionisttat, eai sáhte oažžut vuoliduvvot eaige luvvejuvvot opmodatvearus oppalaččat. Dása ferte maiddái leat erenoamáš ágga mii dagaha gáibitit máksima erenoamáš vuoigameahtumin. Alternatiiva unnimuspensionistaide lea ahte sáhttet ochat orrunoarjaga.

d) Vealgi: Váttisvuoddat velggiin ii leat doarvái ágga ahte oažžut vuolidit dahje luoitit vearu. Olbmot geain lea alla vealgeomáksin galget čujuhuvvot ohcat vealgeortnega.

e) Doarjja suohkanis: KS bagadeaddji dadjá ahte jus suohkan juolluda doarjaga mii galgá adnot opmodatvearromáksimii dan sadjái go vuolidit/luvvet vearu, de lea suohkan geavaheame opmodatvearrolága njuolggádusa, muhto de ferte konkrehtalaččat árvvoštallat juhke dáhpáhusa.

Finánsadepartemeanta lea cealkán ahte njulgo doarjaga addit opmodatverruii ii leat lobálaš.

2. Dehálaš doahttalit

a) Konkrehta ollislaš árvvoštallan galgá leat vuodđun ovdagotti mearrádusas.

b) Ovttalárganvuohtaprinsihppa vearrorievttis mearkaša ahte ovttalárgan dilálašvuodain galgá leat seammalárgan vearroriekte váikkuhus. Vearromáksit galget seammaládje meannuduvvot ovttalárgan áššiin ja suohkan galgá leat sihkar ahte leat čađahan ollislaš árvvoštallama eaŋkildáhpáhusain ja ahte mearrádus ii vuostil ovttalárganvuohtaprinsihpa.

Omd. jus suohkan luvve opmodatvearu ovttá vearromáksis máksinváttisvuodaid geažil, de galgá suohkan luvvet vearu maiddái eará vearromáksiin geain leat máksinváttisvuoddat ja geat ohcet máksimis luvvejuvvot.

Ovttalárganvuohtajurdda lea nu gohčoduvvon dábálaš vuodđaprinsihppa.

c) **Vuolidit dahje luvven máksimis** sáhtta heajosmahttit dábálaš máksinmorála, lea dehálaš momeanta opmodatvearu siskobealde.

d) **Jahkásaš opmodatvearru** vuollel kr. 2000,- privahta olbmui ja vuollel kr 10 000,- fitnodagain/ealáhusadolliin ii atte vuodu vuolidit dahje luvvet vearro máksimis.

e) Erenoamáš diliin omd. koronanjoammun mii lei 2020, de sáhttet atnit dáid eavttuid

1. Njoammun ekonomijja čuozausaiguin sáhtta leat erenoamáš ágga muhtun iešheanaláš ealáhusdolliin.
2. Meannudeapmi eaktuda ahte čuoheci vearromáksiin lea ohcan. Ohcan sáddejuvvo opmodatvearrókántuvrra jođiheaddjái e-post@kautokeino.kommune.no
3. Ohcci galgá leat ohcan doarjaga almmolaš ortnegiin, stáhtas dahje suohkanis, ja duođaštit biehttleami/ii makkárga doarjaga ožžon opmodatvearru máksámušaide dáin.
4. Ohcci ferte duođaštit váilevaš dietnasa njoammuma geažil. Ealáhusopmodagat galget sáhttit duođaštit ahte lea badjel 50% njiedjan gálvojohtu buohtastahhton seamma áigge ovddit jagis, ja ahte lea njoammuma geažil
5. Duođaštus ahte dienas vátni lea mielddisbuktán váilevaš máksinnákca gaskaboddosaččat.
6. Vearrogeahpádus dahje luvven guoská dušše earjil mearreáigái/áigodahkii
7. Opmodagat maid stáhta, fylkkasuohkan dahje fitnodagat eaiggádit, daidda ii juolluduvvo opmodatvearru vuolidit dahje luvvet.
8. Priváhta geat leat eret celkojuvvon barggus njoammuma geažil sáhttet árvoštallojuvvot “erenomáš govttoheapmin” ahte galgá máksit opmodatvearru.
9. Vearromáksis geas lea gaskaboddosaš váilevaš máksinnákca galgá duođaštit ahte ii leat eará opmodat mainna sáhtta opmodatvearru máksit.
10. Vuolidit dahje luvvet opmodatvearru addo dušše erenoamáš, spiehkastat oktavuodain konkrehta árvoštallama vuodul earjil áššis.

3. **Ođđasit takseret** – buollima ja/dahje eará bártti ovddas opmodagas.

Go guoská buollimii/bártái opmodagas, de lea mearrádus mii guoská dán vearrojahkái. Nuppi jagi vearrojahkái lea váldon táksta, vrd opmodatvearrólaga § 8A-3(5)

Vuoiggalašvuodaágga cealká ahte vearu berrešii belohahkii vuolidit dahje oalát luvvet dan vearrojagi ovddas go huksehus bulii, danin go vearrovuodđu ii leat šat.

4. Juridihkalaš olbmot ja ealáhusadoallit

Jus vearromáksi lea juridihkalaš olmmoš de govtolašvuodaágga čanasta fysálaš olbmuide mii ii leat relevánta, nu go omd. dienasvahát dearvvašvuoda dihte.

5. Ovdánanvuohki

Dušše vuostáiváldon ohcamat meannuduvvojit, eaige oppalaš mearrádusat joavkkuide.

Mearrádusat vearromáksin luvvemis dahje vuolideamis dahkkojuvvo jahkái hávalis. Juohke jagi ferte ođđasit sáddet ohcama ja eavttuid duođaštit, ja dát ođđasit áššemeannuduvvo juohke jagi. Ferte

ráhkaduvvot ohcanskovi opmodatvearu luvvema dahje vuolideami várás. Dat geahpida hálddahusa barggu.

Dieđut mat galget mielde:

- Persovdna dieđut (namma, čujuhus, riegádannr)(fitnodaga namma ja orgnr.)
- Ovdal ohcan, guđe jagi
- Gnr, Bnr, Fnr, Seksj.nr
- Virgi
- Siviiladilli
- Namma ja riegádannummar náittosguoimmi/ássanguoimmi
- Dienas mánnosaččat (ev. náittosguoimmi/ássanguoimmi/eallinguoibmi dienas)
- Opmodat, dás sihke viessoopmodat ja eará opmodat (bankkus, árvobáhpirat ja eará)
- Galle ealihit ja sin ahki (antall forsørgede og deres alder)
- Dieđut vearu birra leat baserejuvvon vearrodieđáhusii dahje árvvoštuslivnnet
- Ássanhápmi (Boform)
- Makkár gáibádusa ozat vuoliduvvot/luvvejuvvot (Hvilke krav som søkes ettergitt)
- Ákkat ohcamii. Buot dieđut ekonomijja ektui galget duođaštuvvot

6. Váidiniecti

Gávdno váidiniecti mearrádušas opmodatvearu vuoliduvvoma/luvvejuvvoma birra, § 20 hálddašanlágas mii cealká: “eanjkilmearrádušas ovdas mii lea deaividan hálddašanorgánas mii lea vuodđuduvvon suohkaniid lágaid vuodul, váiddainstánsa lea suohkanstivra dahje sin mearrádušaid vuodul ovdagoddi dahje okta dahje eanet erenoamáš váiddálávdegottit maid suohkanstivra lea vuodđudan.”

Guovdaeainnu suohkanis lea váiddálávdegoddi mii galgá meannudit váidagiid ovdagotti mearrádušaid opmodatvearu vuoliduvvoma/luvvejuvvoma birra.

7. Máksin maŋideapmi

Opmodatvearroláhka § 28 sáhtta adnot láhkavuodđun menddo guhkes máksin maŋideapmái.

Go geavahat § 28, de fertejit leat “erenomáš vuoigatmeahtun” ákkat juolludeapmái.

Opmodatvearroláhka § 25 adno oanehis máksin maŋideapmái.

Dása lea vearrogeibideaddjis váldi gii lea hálddahus, opmodatvearrokántuvrra jodiheaddji. Dán mearrádušas atná oanehis máksin maŋideapmái.

Dás maiddái galgá árvvoštallojuvvot erenoamáš liibba sáhttit addit maŋideapmái. §25 ii leat nu garra láhka go §28, nu ahte dás galgá leat álkit oážžut dohkkehuvvot oanehis máksin maŋideami.

Guovdageaidnu 16.06.2020